

Nro 49.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

*Költ Bétsbon Decembernek 17-dik napján 1793.
esztendőben.*

Nagy Britannia.

Tsak nem minden közönséges levelek, és így a' Magyar újságok is azt híresítették, hogy kis Brittanniának kistsiny, de népes szigete, *St. Maló* a' Frantzia Rojalisták által el vétetett, a' *Londonból* érkezett levelek erről annyit mondanak, hogy Frantzia Országának északi tenger partyain a' királyi fejer vitorlák lobognak. Ezt is hozzá teszik a' *Londoni* levelek, hogy *St. Malóhoz* nem messze meg ütköztek legyen a' Frantzia Rojalisták és patrióták éggymással, de meg nem határozzák mellyik résznek szolgált a' hadi szerentse.

Macbride Angliai Admirál azt javasolta a' ministeriumnak, hogy most volna legalkalmasabb idő a' Rojalistáknak segítségekre való menetelre, és a' kis Britanniai 's Normándiai lakosoknak, holott úgy is kevés baráttyai találtnak a' Frantzia új constitutiónak, fel segítségekre, hogy a' *Párisi* N. Gyűlésnek jármát egészlen le hányhassák magokról. Önnön maga a' ministerium is helyesnek találván ezen fel tételt, mingyárt harmad nap múlván parantsolatot küldött a' *Portsmouthi* ki kötő helyben lévő admiratitásnak, hogy a' napnyúgoti Indiákra rendeltetett hadakozó hajók kézzen tartssák magokat a' Fr. tengeri szélek ellen való menetelre. *Moira* Gróf tétetett azon Frantziák ellen menendő hajó seregnek fő kórmányozójává, kinek vezérlése alatt 10 ezer ember leszen, és olly parantsolattal indúlt ki *Londonból*, hogy minden úton módon igyekezzen a' fellyebb nevezett Frantzia szigetnek el vételében. A' kórmányára bizatott 10 ezer főből álló Anglus seregen kívül, 6000 gyalog, és 1600 lovas Haffzusok vétettek Angliai zsóldba, és azok is ezen végre rendeltettek. — Az Angliai király egy szép tartományt ajándékozott *Canadában* az északi Amérikanak szép tartományában, a' hazájokból ki bújdosott Frantziáknak, a' kik Gr. *Vaux* igazgatása alatt ottan le telepednek, 's azt bé töltik új lakosokkal. — Hannóverai örökségében is azt a' parantsolatot küldötte az Angliai király, hogy 3 regement kézzen tartsa magát a' táborba való menetelre, és hogy minden gyalog regement 220 emberrel szaporittasson.

A' mit múlt alkalmatossággal más közönséges levelek után a' Frantzia hajó seregnek *Lord Hoove* által lett meg verettetéséről mi is ki hirdettünk, arról a' *Londonból* érkezett lelevelek szerént annyi mondatik igaznak lenni, hogy minenkutánna a' *Bresti* Frantzia flotta ki ment volna azon ki kötő helyből, a' napnyúgoti Indiákról jövő Frantzia flottának fedezésére, úgy tud-

ta magát *Hoove* Admirál a' tengeren helyhezteni, hogy lehetetlen leszen a' Frantzia flottának elkerülni a' vele való ütközetet. Onnan láttatik ez a' hir költnek lenni, mivel *Lord Hood* 30 kereskedő Frantzia hajót kapott el, 's azokat *Gibráltárba* bé is küldötte (d).

A' *Londoni* levelek beszélik még azt is, hogy a' jövő télen egygy közönséges gyűlést fognak az Európai hatalmasságok *Frankfurtumban* tartatni, és hogy már ki is neveztek oda küldetendő követtyeiket; sőt a' mi több, hogy a' *Londonba* ment *Török* követ is meg fog ottan jelenni. Ebben a' gyűlésben fog a' végső sententzia Frantzia Ország ellen ki mondattatni, 's egész Európa olly eszközökhöz nyúlni, mellyek által vissza fog szerzetni az ohajtott békesség. Fognak é oda követeket küldeni a' Frantziák is, avagy nem bizonytalan, annyival inkább, hogy még ekkorig semmi állandó igazgatásnak sistemája, avagy alkotmánya nintsen közöttök.

Mások ellenkező értelemben vagynak, és azt mondják, hogy a' *Frankfurtba* tartatandó gyűlésnek más tzéllya vólna, t. i. ez, hogy a' *Német Birodalom* a' törvény által előre nem láttatott, azért meg sem is határozottatott, rendkívül való segítséget adjon a' Frantziák ellen. Igaz légyen é ez a' vélekedés avagy nem, nem mondhatjuk.

Berlinből érkezett levelekben olvassuk, hogy a' *Prussiai király* *Lengyel Országból* lett haza

Z 2

(d.) *Gibráltár* *Andalusidának* *Gibráltár* nevű magas hegyén épült nem nagy, de erős városa, és ki kötő helye, melly annakelőtte a' *Spanyoloké* völt, hanem 1704-ik észvendőben tőlök el vettek az *Anglusok*, mellynek birtokában az 1713 észvendőben szerzetett *Utrechti békességben*

menetelétől fogva szüntelen az úgy nevezett szent tenger, vagy inkább tó mellett lévő új királyi palotában lakik, még pedig olly magánosságban, hogy *Bischofswerder* Gen. Lájtinánton kívül senki mellette nincsen, 's többnire mindenkor maga szokott ebédelni. Múlt hólnapnak 29-ik napján *Berlinbe* ment ugyan, hanem a' theátrum végződése után, mellyen jelen vólt, ismét vissza ment előbbi palotájába.

Mind a' Prussiai korona örököse, mind testvér öttse *Lajos* vissza tértek *Berlinbe*. Úgy hallatik, hogy mind kettőnek el jegyzett mátkája a' *Mehlenburg Strelici* hertzeg asszonyok e' mostau folyó hólnapnak 5-dik napján érkeztek *Poczdamba*, és hogy 10-dikén nagy pompa között mentek bé *Berlinbe*. A' korona hertzeg ma, az öttse pedig hólnap fognak mátkáikkal öszve kelni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hadi Történetek és Környüldllások.

Brüsszelből iratik Decemb. 3-ik napján, hogy egy Angliai kurir érkezett volna a' *Yorki* hertzeghez, a' ki bizonyosnak lenni mondja, hogy *Hoove* Admirál valósággal meg verte légyen a' *Bresti* ki kötő helyből a' tengerre ki ment *Franzia* flottát, és hogy 6 linea hajót, 3 fregattát,

10-dik tikkelye által meg hagyattak, és meg erősítettek. Azóltától fogva is égygynehány izben vissza akarták azt a' Spanyolok magoknak szerezni, nevezetesen 1731-ik, és 1781-ik éfstendőben. Kiváltképen az utólsóbban, minden tehetségeket róá fordították annak el vételére, de ekkor is szerentsétlenek vóltak, 's nemtsak vissza verettettek ama híres *Anglus* *Generál Elliot* által; hanem-e' mellett minden észó *battériájjikat* is el vesztették.

és 30 transport, az az, égyyik helyből más helybe, hadi népet vivő hajót nyert el tőlök. Egy *Frankfurti* magános levél 30 millióra betsüli a nyereséget; az el vétetett hajókön 8000 *Rojalis*-tá is voltak, a' kik égyedül *Hoovénak* közönhetik a' *gillotintól* lett meg szabadulasokat.

Frankfurti magános levelek adják azt is tudunkra, hogy a' *Frantziák* ki takarodtak a' *Biponti* hertzegegből, minekutánna sok nemes házakat, vendég fogadókat, és áruló börtökat ki pusztították volna.

Minekelötte múlt hólnapnak 28-dik napján öfzve tsapott volna a' *Brunsvigiai* hertzeg az elene ment *Frantziákkal*, látván ezeknek egybe gyült sokaságát, magához hivatta a' kormánya alatt lévő *Prussiai* seregeknek felsőbb és alsóbb rangú tisztyeit, és egygy igen gyökeres órátiót mondván eiöttök, szemeik eleibe terjesztette az akkori környülállásokat, égyyszersmind emlékeztetvén öket a' *Prussiai* katonaságnak az egész világon el terjedt jó hírére nevére; arra kérte öket hogy mutatnák meg most is, hogy ök valósággal *Prussusok* legyenek. Ezen gyökeres beszéd által meg bátorítatván a' tisztek, ki ki a' maga posztához futott, és nyúghatatlansággal várta az elenségnak oda lett érkezését. Szokások szerént, mihelyt oda érkeztek, mingyárt a' viadalhoz fogtak a' *Frantziák*. A' *Prussusok* mint próbált vitézek egygy puska lövésnire bé várták öket, 's akkor üresítették ki nagyobb 's apróbb fegyve-reiknek öldöklő záporát.

Múlt hólnapnak 24-dik napján, dél után 1 és 2 óra közt számos lovas, és gyalog *Frantziáság* ment *Kihlstedt* mellett állott külső őrállóink ellen, meg támadta a' bal szárnyát, sőt *Gr. Keglevich* Gen. Májor seregének oldalát is meg akarta kerülni. Hanem valamint égyyik, úgy a' másik szárnyánál is vissza verettek, 's mi ó lónál töb-

bet el nem vesztettünk. Következett napon dél előtt 11 órakor ismét 4000 Frantzia támadta meg Gr. *Keglevichet*, kiváltképen pedig seregeinek bal szárnya ellen fordította erejét, és ágyúit. Ezek ellen B. *Knezevich* Obester küldetett az Austriai Stíriai szabad sereggel, 2 granatéros compániával, és 1 escadron *Waldeck* dragonyosaival, a' kik olly vitézi módon viselték magokat, hogy semmiképen el nem érhatték a' Frantziák magok végeket. Ugyan akkor a' jobb szárnyán is által akarták magokat fúrni, hanem itten is vissza vettek a' *Wurmser* szabad lovas serege, *Ferdinánd* fő hertzeg gyalogjai, és *Waldeck* dragonyosai által.

Noha pedig sem jobb, sem bal szárnyát meg nem győzhették seregeinknek; még is mindazáltal a' centrumát is meg támadták, és keményen ágyúztatták. Kemény tüzöket ártilleriánk végtére meg némitotta, és dél után 3 óra után magokat is vissza üzte. Mind itt, mind amott, sok embert vesztettek el; részünkről 6 ember holt meg, 's 48 kapott sebet. Ebben a' tsatában úgy viselte magát Gr. *Keglevich*, mint illlett ditsőséges eleinek nyomdokait követett jó hazafihoz, és vitézhez.

Báró *Splényi* F. M. Lájtinánt kormányára bízott Cs. K. seregekre is reája ütött 2500 lovas, 's 1000 gyalog Frantziáság, 8 ágyúval, kik ellen egy escadron Székelly hufzárokat, 's egy osztály gyalogságot küldött a' nevezett vezér, és minekutánna ezek által le nem üzettethette volna őket a' *Gerdersheimi* tetőkről, ismét egy 12 fontos ágyút küldött ellenek. Azomban *Waldeck* corpusától is oda érkezőn egynéhány osztályok, kéntelenek voltak a' Frantziák magokat visszahúzni.

A' Császár dragonyos regimentéből való Ob-ristlájtinántot Gr. *Klénaut* is 500 lovas, 's 1000 gyalog Frantziáság támadta meg azon napon *Ohlungen* mellett, a' ki is kevés emberével elégtő-

len lévén e' nagy erővel szembe szállni, a' leg
 szebb rendel vissza kezdette magát vonni. A' mi-
 dőn utánok eredvén a' Frantzia lovasság, *Mon-
 ró* Császár karabélyos regementének Oberstlájti-
 nántya közikbe vágott, 's vissza is üzte, és nem
 keveset le is vagdaltatott közzüök, ő maga pe-
 dig hat embernél, 's 3 lónál többet el nem vez-
 tett.

Báró *Hocze* ellen is számos ellenség ment *Ut-
 tenhofen* alá, és minekutánna egynéhány órákig
 tsatázott volna vele, minden vég nélkül vissza
 kellett nékie térni. Az után következett napo-
 kon is egynéhány izben próbát tettek seregeink
 ellen, olly bizodalomban lévén, hogy vagy itt,
 vagy amott szolgálni fog nékiek a' szerentse, de
 égykor sem hódogúlhattak. Leg nagyobb kárt
 vallottunk Decemb. 15. napján az által, hogy
 Gr. *Keglevich* Gen. Májor vívőz hazánkfia, életét
 hazája, 's Fejedelme mellett fel áldozta. Cluj

A' mit a' Fels.-hadi Cancellaria múlt szom-
 baton a' *Bétsi* udvari újság levelekben hofzason
 bé iktattatott Gr. *Wurmser* corpusánál esett ne-
 vezetes történetekről, azt már mi egynéhány pos-
 tákkal közlöttük Erd. Olvasóinkal, a' mi még
 azoktól meg maradott, azt oda fellyebb meg ir-
 tuk. Itten tehát tsak azoknak a' történeteknek
 le írásokra tartjuk magunkat kötelesnek lenni,
 a' mellyekről *Koburg* hertzeg leg közelebb tudó-
 sitotta a' hadi Cancellariát *Monsi* quártélyából.
 Azt írja a' többi közt, hogy Novemb, 28 ik nap-
 ján, minden *Templeuve* és *Liers* közt vigyázott
 seregeinket 3500 gyalogságból, és lovasságból ál-
 lott Frantziáság támadta legyen meg, a' kik miud-
 azáltal az *Odonell* szabad seregéből való 1 com-
 pánia, és Gr. *Sztárai* regementből ki válalkozott
 40 Magyar ember által vissza üzetettek. Segits-
 tségekre vóltak a' *Hasszusok*, *Hannóveránusok*,
 és *Darmstadti* vadász katonák is, a' kik sokat le-
 sóztak a' Frantziák közzül. Az égyecsült sere-
 gek közzül 20 embernél valamivel több maradott

a' tsata piatzon, 's ezek közt egy Haszusz kapitány is.

A' miképen B. *Wenkheim* F. M. Lájtinánt *Koburg* hertzegnek jelentette, Novemb. 29. dikén, 2 Szerviai szabad seregnek századosai *Stojkovich*, és *Radech Petrovich* meg támadták a' *Rosenbois* mellett állott Frantzia örállókat, és örrön állott Ulahnusainknak, és *Koburg* dragonyosainak segittségek által 100 le aprítottak közzülök, 9 et pedig el fogiak, 's azokat, a' kik el futottak, egész a' *Landrecy* kapukig üzték, holott kemény tűz adatott reájok a' várból, a' melly mindazáltal nékiek semmi ártásokra nem vólt. Mind a' fallyebb nevezett századost, mind *Mihalievich* Obestert, mind nevezetesen *Koburg* dragonyos regementyének Oberstlájtinántyát Gr. *Hadikot* feltettebb dúséri *B. Wenkheim*, Nevezetesen ezen utólsónak érdeme abban állott, hogy noha legkissebbet sem tudott a' két századosnak fel tételeéről: még is mindazáltal az első lárma hallásra oda futott vitéz dragonyosaival, és a' környütelésekhez képest hasznosan segítetté vitéz társait.

Blankenstein F. M. Lájtinánt jelentése szerint, Novemb. 24. dik napján 1500 gyalog, 's 200 lovas Frantzia mutatta magát *Delinchez* nem messze (a' Svéviai kerületben) és meg akarta tábori külső örállóinkat lopni. Elzre vévén fortélyokat *Jósef* fő hertzeg dragonyos regementéből való kapitány *Egger*, és *Gordon* hadnagy, mingyárt nyeregbe ugráltak, és szembe állottak velek. Amazok meg állapotván, egy darabig csak néztek szemek közzé, annakutánna által menvén a' *Brems* vizén ösve kaptsihák magokat többi pajtásaikkal. *Egger* kapitány kívásván meg tudni mitso-dá fel tételek letr légyen, utánnok ment dragonyosaival, 's messzéről vigyázott mozdulásaikra, kiknek más egyébb vézek nem vólt, hanem hogy a' körül belől fekvő falukon furragirozhassanak, az az, szénát és abrakot szerezhessenek lovaiknak.

Novemb. 30 dik napján egy batallion gyalog, 50 táborig vadász, és 30 huszárból álló Frantziáság indult *Messines* és *Wulverchem* felé olly fel tétellel, hogy *Wurmser* huszár regementebeli Obesternek *B. Salisnak St. Eloy* mellett állott ör-
 áldót véletlenül meg támadhassa. (A' nevezett helyek mind *Austriai Flandriában* fekszenek) A' nevezett Obester 100 Német gyalogságot küldött örrön állott huszárjainak segítségére, a' kik leg otan eleibe mentek az ellenségnek, és minden magok vesztesége nélkül vissza üzték azt.

Ugyan azon napon másutt is u. m. *Bousbekke* és *Werrich* mellett is szerentsét akartak a' Frantziák próbálni, és dél előtt 9 órakor 7 batallion gyalogsággal, 500 loyassággal, és 10 ágyuval igyekeztek külső vigyázatokon állott seregeinkre ütni. Fel tett tzeilyoknak könnyebben leendő el éresekre *Bousbekke* mellett hidat akartak a' *Lyfz* vizére vetni, és már által is ment közülök 200 ember. *Blankenstein* huszár regementének fő Strázsamestere *Utz*, mint próbált vitézbőlts rendelési által, nemcsak meg akadályoztatta őket fel teteleikben, hanem annakfelette eleikbe küldvén *Linsingen* Hannóverai fő Strázsamestert egy granatéros batallionnal, a' *Lyfz* vizén által mentek között 2 Frantzia kapitányt, 3 tiszter, 48 köz embert el fogatott, a' többit pedig, rész szerént le vagdaltatta, rész szerént pedig az említett vízbe ugratta.

Azon időben egy más 500 gyalog és lovas Frantziákból állott serég is rajta ütött *Halluin* alatt vigyázott külső őrállóinkra, és vissza is szorította őket a' kö hidig. Hanem ottan mind addig tartoztatta a' *Laudon* szabad seregéből való igen bátor, és már sok hadi próbákban meg fordult vitéz fő hadnagy *Schlichtig*, míg *Réder* Hannóveranus dragonyos százados segítségére ment, és már akkor nem nézett tovább a' szemekbe, hanem a' Hannóveranusokkal egyetemben meg támadta, és egész *Linsellesig* vissza üzte őket. —

Ezen egyesült seregek közül éggynéhányan elhullottak, éggynéhányan pedig sebbe estenek. — Az utolsóbbak közt vólt 2 tilzt is, u. m. *Aly*, és *Martin* hadnagyok a' Hannóveranusok közzül.

Mihalevich Obesternek jelentése szerént, Decemb. 2-dik napján éggynéhány száz gyalogságból és lovasságból álló Frantziáság indúlt ki *Landrecyből*, *Ors*, és *Fontaineaubeis* mellett vigyázott seregeink ellen. Jókor sülében menvén az említett Obesternek e' dolog, 200 Szerviai szabad seregből való katonát küldött eleikbe *Stoikovich* századosnak vezérlése alatt, a' kik még az útban rajta ütöttek a' nálloknál sokkal számosabb ellenségre, sokat le vagdaltak, 's kettőt el fogtak közzülök, ennekfelette 1 ágyút, 1 munitzios szekeret, és 2 dobot el vettek töllök. Ezen előre nem látott, 's minden gondolattyaikon kívül történt meg támadás által, annyira meg zavarodtak a' Frantziák, hogy azt sem tudták hová, és merre fussanak.

A' múlt hólnapnak 27 dik és 28 dik napjain történt tsatáknak históriájához járúl, hogy minekutánna a' Frantziák *B. Hocze* General Májornak *Gondershofen* és *Reishofen* közt állott seregeit meg támadta, és *Gr. Gyulai* Oberstlájtinántot, a' ki azon seregnek bal szárnya mellett lévő erdőben állott, 's onnan ki is nyomta volna: az említett Magyar vitéz egy escadron hufzárt küldött *Leopold* fő hertzeg regimentéből, a' kik közikbe vágván, tsak hamar 156 at teritettek le közzülök a' földre. Itten maradott részünkről *Aytay* all hadnagy, kinek halálát az által bosszúlták meg hufszárjaink, hogy kevés Frantziának adtak pardont, és 8 nál többet meg nem hagytak közzülök életben. — Valamint másutt, ugy ezen tsatában is meg különböztette magát tapalztalt vitézsége által, az említett hufzár regimentből *Baranyai* fő Strázsamester.

Következett napon is, a' midön *Pfassenhofen* mellett (alsó Alsátziában a' *Moter* vize mellett

Hagenautól nem messze, holott 1705-ik esztendőben ama híres Cs. K. hadi vezér *Lajos, Badeni hertzeg*, a' *Frantzia* lineákat által rontotta) meg támadták volna ör-álló seregeinket, és a' *Mersweileri* erdőnek közepéig vissza szoritották volna a' *Frantziák*, igen jelesen viselte magát *Gr. Gyulay* Oberstlajtánánt. Ugyan is észre vévén ő az ellenségnek fel tételét, melly szerént azért akart a' nevezett erdőben meg maradni, hogy annyival könnyebben által ronthassa a' Cs. K. lineát, észte vévén mondom ezt *Gr. Gyulay* maga mellé vette a' *Prcysz* Német gyalog regimentét, maga szabad seregét, és a' *Szerviai* szabad sereget, jökor reggel rajtok hajtott az erdőben lévő *Frantziákra*, és nemcsak szerentsésen ki üzte onnan őket; hanem ennekfelette minden tábori butorjaikat el nyerte, 12 embert el fogott, sokkal többet le vagdalt, és így győzedelmi kolzórúval visszafordult előbbi tanyájára. E' két napon történt tsatákban 800 embernél többet vesztett az ellenség. Mi pedig hozzájuk képest igen keveset. A' sebesseinknek számok sem ment 50 embernél felyebb, a' kik között voltanak *Gyulay* szabad seregéből *Stanizavich* fő hadnagy, *Földvári* zászló-tartó; a' *Wurmser* szabad huzárjai közzül pedig *Kulnek* fő hadnagy.

Utóllýára arról tesze; *Gróf Wurmser* jelentést: 1. Hogy *Novemb.* utolsó napjától fogva, csak nem minden nap ágyuztak a' *Frantziák* *Kéhlre*, hanem igen kevés, vagy épen semmi kárt nem okoztak. — 2. Hogy *Hocze* Gen. Májor, e' folyó hólnapnak 4-dik napján, *Reishofennel* által ellenben fekvő tetőkön meg támadta a' *Frantzia* patriótákat, 6 ágyújokat el vette, 1000 embernél többet meg ölt közzülök, a' többit pedig egész *Ober-Brunnig* vissza hajtotta, és mind ezen helységet, mind az említett tetőket szerentsésen el foglalta.

Austriai *Belgiomból*, nevezetesen *Brüsszorból* allyatén hír érkezett hozzánk, hogy a' *Ryssoli*

környéken táborozó Frantziák múlt hólnapnak utolsó napján eggynéhány erős colonnében meg támadták, és egy kevésbé vissza is nyomták külső vigyázaton állott seregeinket. Hanem mihelyt öszve gyüllöttek a' *Dornik* vidéken cantonirozó Cs. K. seregek, mingyárt rajta hajtottak a' patriotákon, és kiváltképen a' hufzárók oly nagy mélszárllást tsináltak köztök, hogy a' tsata pia-tzon halmozva feküdtek a' holt testek. Mivel igen meg mérgesettek hufzárjaink, kevésnek kegyelmeztek meg, és így keveset fogtak el életben. — *Gentben* és *Austriai Flandriának* más nevezetesebb városaiban 10 ezer lovasságra való quártély készitetett. Hasonló rendelések tétettek *Austriai Hannóviába*, és a' *Tournai* Grófságban.

Ugyan *Brüsszelből* vettük azt a' tudósítást is, hogy *Monsba*, *Dornikba*, *Condéba*, *Valenciába*, és *Quesnoyba* számos őriző seregek mentenek őrizetre, és hogy a' két utolsóbb erősségnek hosszas ostromlás által meg károsítatott kő falai és bástyái éjjel nappal újítatnak. Nemtsak a' nevezett erősségekben, hanem annak környékeiben is számos regimentek fekülznek az égyyesült seregek közül, 's úgy vagynak helyheztetette, hogy egy két óra alatt, ha a' szükség kívánándja, könnyű leszen őket öszve húzni. — *Koburg* hertzeg még most is *Monsban* vagyon quártélyban, *Gr. Klerfő* hadi tármester *Dornikban*, *Hohenlohé* hertzeg pedig *Condéban*. A' napnyúgoti Flandriában fekvő seregeket a' *Yorki* hertzeg kórmányozza, és a' mint hallatik, több segítő seregek is fognak azon környékre menni.

Frantzia Ország.

Mint hogy egész Európa mostanában Frantzia Országra függeteltette szemeit: egy alkalmatosságot sem akarunk el mulatni, mellyen ne tudósítanánk E. Olvasóinkat az ottan minden napon történni szokott változásokról. Képzelní sem le-

het nagyobb zürzavart és gonofzságot, mint a' minémü ottan mostan vagyon, ritka napja, hogy két 's több embert meg ne emésszen a' *gvillotiné*. Múlt hólaapnak 26-dik napján, eggy XV Lajos uralkodása alatt vólt Státus ministesnek nyaka tsapattatott el, életének 72-ik esztendejében. Ennek neve *Laverdi Károly Ferentz* vólt, a' ki azzal vádoltatott, hogy sok *Párisba* vitetett gabonát vásárlott, és hogy szükséget okozzon a' lakosok bözt, mind a' vízbe hányatta azt. Hihetőbbnek lenni láttatik, hogy sok pénze okozta nékie a' halált, a' melly meg ölettetése után mingyárt a' nemzeti kasszába takarított. Más nap ismét 3 nevezetes ember, u. m. *Dupont, du Tertre,* és *Barnavé* *gvillotiniroztattak* meg. Az utólsó nagy bátorsággal ült a' vesztő székérre, és mig a' *gvillotinéhoz* ért, sokakkal beszélt. Fel vitetvén erre a' gonofz alkotmányra, nagy fel szóval kezdett a' néphez szólnani; hanem azoknak morgások miatt nem lehetett szavát érteni. Az előtt való nap végeztetett ki *Lamarliere* Generális is e' világból, és így ő néki is *Houchárd* Generál után kellett masirozni. — Úgy láttzik, hogy *Dübarri* Grófné sem fogja a' *gvillotinét* el kerülni, a' ki is azzal vádoltatik, hogy néhai XV Lajos királynak életében sok pénzt el veztegetett, és a' revolutió alatt szüntelen levelezett a' hazájokkól ki költözött *Frantziákkal*. — *Tolusának* deputátusa, és a' *Párisi* N. Gyülésnek égyik tagja *Julien*, a' ki is a' leg utólsó *complotban* részesült, el szökvén *Párisból*, nemcsak minden írásait, mellyekből egészen ki lehetett vólna az említett *complotot* tanulni; hanem e' mellett 800 ezer *livrát* is el vitt magával arany pénzben. — Három *Párisi* lakos, a' kik két polgár társaikat hamisan el vádolták, 6 óráig tartó gyalázatos helyen való állásra, és 20 esztendeig való tömlöztzre sententziáztattak a' *revolutionalis* szék által.

Múlt hólnapnak 26-dik napján egy szörnyű szerentsétlenség történt a' Livornói ki kötő helyben, mellynek nemcsak látásán, hanem tsupa halásán is meg borzad az ember teste. A' királyi Frantzia hadakozó hajó *Scipió*, mellyen 70 ágyú, és 600 ember vólt, és *Tulonnak* az Anglusok és Spanyolok által lett el vétetésektől fogva, *Cozby* Anglus vice Admirál osztályához tartozott, kevés órák alatt meg emésztetett a' kégyetlen tűz által. Viradta előtt 3 órakor sűrű füst kerekedett abból ki, mellyből eredett tűznek el távoztatására más mód nem lévén, a' tenger vizébe ugrándoztak az azon lévő emberek, kik közzül mintegy 400-zat a' Nápolyi, Angliai, és Svédi apróbb hajók segittségre menvén, meg mentettek a' haláltól. Ellenben a' betegek, és a' kik a' tüzet óltani akarták, mind áldozattyaivá lettenek az irgalmatlan *Vulkánusnak*. — Az azon lévő ágyúk, mellyek rész szerént golyóbisokkal, rész szerént kártátsokkal vóltak meg töltetve, egymás után mind el sültek, 's nem kevés kárt okoztak, a' tüzet óltani igyekező hajókban. Maga az említett vice Admirál, mingyárt a' tűznek ki lobbanása után szélnek botosátotta vitorláját. Ez az egy szerentse vólt még az igen nagy szerentsétlenség közt, hogy a' szél nem a' száraz, hanem a' viz felé fújt. Reggeli 8 órakor a' *Sz. Borbálában* lévő 300 hordó puska por is meg gyúllat, mellynek tüze 300 réfnire ugrott fel a' levegő égbe, a' lángja eggynehány szempillantásig tartott világosságot okozott a' horizontban, füste pedig által láthatatlan felhőt. A' fel lobbant puska pornak ereje annyira meg reszkettette a' földet, hogy kevés ablak maradott ott épen, a' városban, az ez által okoztatott félelmet és rémülést, akár ki is könnyen képzelheti. Minekutánna le égtének vólva a' hajónak oldalai, maga a' hajó is el sülledt a' vízbe. Nemcsak sok hadi eszközök, ha-

nem e' mellett sok eleség, és barmok is, melyek *Tulonban* valának rendeltetve, porr hamúvá lettenek. A' tűz onnan mondatik eredetnek lenni, hogy éggy hajós legény gyertyával ment az égett boros hordók közzé, mellyeknek szelze meg gyúlván, éggyfzeriben lángot vetett.

Béts.

Leg közelébb múlt vasárnap, pontban estéli 9 órakor végzette el, éggy nagy érdemű, és tudományú hazánkfia, Mélt. *Csebi Pogány Lajos Cs. K. udvari Tanácsos úr*, és a' Fels. Kir. udvari Magyar Cancelláriánál Referendárius, ditsőséges pálya futását, két hóloapig tartott sullyos betegsége után, életének 52 dik esztendejében. A' ki ezen néhai Méltóságos Úrnak személybeli virtusait, kiváltképen pedig Teremtőjéhez, vallásához, hazájához, királyához, és felebaráttaihoz való buzgó szzeretetét, és hajlandóságát ismérte; lehetetlen, hogy idő előtt történt halálát szivesen ne fájlallya, és nyúgodalmat ne kívánnyon majdam ölzve omlandó teste hamvainak. Ifjúságát egészlen a' tudományoknak, ember korát pedig az haza szolgálattjának szentelte, és úgy forgott a' reá bízott hivatalokban a' mint illett éggy bölts, és keresztény Filozofushoz.

Tudósítás.

Minthogy a' Bibliának nyomtattatását, és az e' végre lehető előfizetésnek jó módját (melly eránt már két izben tudósittások tétettek) sokan későre tudhatták meg, és a' meg határozott idő

alatt kegyes szándékjokat nem telylyesíthették: hogy e' részben is, a' nagy érdemű közönség rövidséget ne izenvedjen, jelentetik, hogy az előfizetés, a' jövő Szent József napig, az e' végre már ki nevezett uraknál, még bé vétették: kivált azoktól, a' kik neveiket jókor bé iraták. Ez szerént az első rendű bibliára -- 4 for. 30 kr.
 a' másodikra -- -- 3 -- 30 --
 a' harmadikra -- -- 2 -- 30 --
 a' szebb mappára -- -- -- 30 --
 a' másod rendűre -- -- -- 24 --

Bátorkodunk a' nagy érdemű közönséget előre is bizonyossá tenni, ezen nyomtatásnak a' több Bibliák felett való tsinossága, és hivatlan vóna jelöl.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Eggy fél árkos Tóldalékkal égyütt.

Doct. Decsy Sámuel.